

118 Lib. II. De Martyrum dignitate

Martyres
sunt Sacer-
dotes, & ho-
stia.

cum Sacerdotio, imò & præponi. Primo, quadrat martyrio nomen *Sacerdotis*, & Martyribus nomenclatura *Sacerdotum*: quandoquidem per martyrium, Martyrum quisque suum corpus offert, & consecrat hostiam, & victimam Deo gratissimam. Quod monebat Paulus ad Rom. 12. 1. *Obsecro itaque vos, fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.* Ad quæ verba Origenes: prima post *Apostolos hostia est Martyrum*, sed sunt ad rem præsentem accommoda valde, & peregregia. S. Petri Chrysologi verba Ser. 108, in illa Pauli. *Apostolus rogando, sic omnes homines ad Sacerdotale fastigium provexit; ut exhibeatis corpora vestra hostiam vivam. O inauditum Christiani pontificatus officium, quando homo sibi ipse est, & hostia, & Sacerdos!* &c. Subiexit paulo pōit, expendens qua ratione dicantur Martyres *hostia viva*, cum mortem subierint, & sanguinem profuderint: *Frates hoc sacrificium Christi descendit ex forma, qui corpus suum pro vita saeculi vitaliter immolavit: & vere corpus suum fecit hostiam vivam, quia vivit occisus. In tali ergo victimâ mors expenditur, hostia permanet, vivit hostia, mors punitur.* Hinc Martyres morte nascuntur, sine inchoant, occisione vivunt, & in calis lucent qui in terris putabantur extincti. Vides quo pacto, mirabili planè, illustres Christi athletæ funguntur Sacerdotum nomine, & munere? Vides qua ratione sint hostia viva sine morte, videlicet æterna, quæ vera mors dicitur, non sine morte corporis, quæ prima mors est, & umbrae veræ mortis solummodo.

432 Agni Paschales immolabantur in vetera lege non solum ab iis, qui propriè sacerdotali munere fungebantur, sed etiam à popularibus tunc permisso legis sacerdotio fungentes; ut satis innuitur Exod. 12. & obseruat Philo lib. 3. de vita Moysis his verbis loquens de Paschate: *Quo tempore non ut alias plebeii homines victimas adducunt ad altare maestandas a Sacerdotibus, sed juvente lige, tota gens sacrificat, dum pro se quisque mandat hostiam suis manibus.* Tunc universo populo celebrante letas epulas, dum quisque se gerit pro Sacerdote. Rem totam ad morum informationem retulit S. Isidor. Pelusiota lib. 3. Epist. 75. ubi postquam argutè expendit, verba Pauli suprà relata spectare non ad solos Sacerdotes, sed ad illos quoque qui se ipsos Deo immolant, subdit, *Pasche tempore omnes Sacerdotis honore afficiebantur (unusquisque enim pecudem immolabat) sic etiam in novo, ac successionis ex parte, se junctim quidem, ac veluti prerogativa nomine, in cruentâ victimâ sacrificium ii habent, quibus illud offerre concessum est: at interim unusquisque corporis sui Sacerdos creatus est.* Quod in Martyres cadit potissimum, qui Dei privilegio singulari, creati sunt suorum corporum Sacerdotes, se enim ipsos cruentas victimas divino offerunt Numini. Quæri potest, qua fiducia David panes propositionis attrectare, & manducare ausus fuerit, cum ad solos Sacerdotes spectarent? Nonne hoc fuit Dei mandatum violare, & Sacerdotis munere fungi, quod erat homini laico interdictum, & gravi dignum supplcio? Audi S. Hieron. ad cap. 2. Sophonia:

S. Chrys.

Martyres
sunt hostia
viva, ut
Christus.

Philo.

David non erat de Sacerdotibus, nec licebat ei S. Hiero, comedere panes propositionis, sed quia per singula crescebat opera, & persecutio Saul virum illius profectus erat; propterea in fuga David di-sua, dum nescit, subito Antistes efficitur, & Antistes accipit panes propositionis, & non violat manu-

fit.

Et eminentia, Cap. III.

119

sus Christi corpus; quandoquidem ipse in illis patientibus patitur, atque & in illis morientibus moritur, imò plus ipse, quam illi, patitur; tametsi illi cruento, & passibili modo, Christus vero quoad se incruenta, & impassibili ratione. Ut appareat Martyris dignitatem esse quam simillimam Sacerdotis sublimitati; cum eadem sit utriusque hostia, quamvis alter atque alter.

434 Deinde, videtur Martyrum dignitas superare Sacerdotum dignitatem nonnullis in rebus. Primo, quia Sacerdotes non tam suam, quam alienam victimam Deo offerunt; Martyres vero & Christum sacrificant & seipso;

nam ex Christi, & Martyrum tormentis, nece, & sanguine profuso si una passio, mors una, & una victimâ in cuius oblatione ipsi Martyres funguntur Sacerdotum munere, qui non solum Christum immolant, sed se ipso pro mundi salute. Imò vero etiam illud solius Christi sacrificium in Cruce peractum, & in Eucharistie mensa saepe repetitum, videtur per Martyrum passiones, & necem quodammodo perfici, & consummari; quasi expectet ad sui omnimodam perfectionem, & consummationem, ipsorum Martyrum perpassiones, & sacrificia. Licet enim Christus satis passus sit ad redemptionem nostram; & ejus passio sit in se ipsa omnino perfecta, & completa, Sufficiensque ad redemp-tionem etiam multorum mundorum (ut loquitur S. Thom. lec. 6. in cap. 1. Epist. ad Colossenses) nihilominus tamen, cum Deus decreverit, ut patiatur Christus non solum in se, sed in suis membris, seu mystico Ecclesiae corpore, ut sic ejus passio effectum re ipsa sortiatur, & fiat quasi una passio Domini, & servorum ad Fidei Christianæ propagationem, & multorum salutem; in hoc sensu dici potest compleri, & quodammodo perfici Christi martyrum & sacrificium, Martyrum passibiles, & victimis.

435 Est hoc, quod Paulus scripsit ad Coloss. cap. 1. 24. *Qui nunc gandeo in passibilibus pro vobis, & adimpleo ea, que desunt passionum Christi, in carne mea, pro corpore ejus, quod est Ecclesia.* Ambrosius ad verbum reddidit: *E suppleo reliquias praesuram Christi in carne mea;* atque ita legit Augustinus in Ps. 61. *Quasi dicat Apostolus; Christus patitur in se, & in suis membris; haec posteriores passiones deerant; eas ex parte adimpleret Paulus, adimpleretque Martyres sanctissimi suis passionibus in carne sua, in qua patitur etiam Christus, pro corpore ejus, id est, ad colligendam Ecclesiam, hominemque ad fidem vocandos, & ad salutem producendos. Accipe præclara S. Cypriani verba lib. de duplice martyrio longè ante medium, ita fantis. *Tanta est Christi sublimitas, ut fortasse non oporteat quenquam certorum hominum cum illo conferre, nisi ipse nobis tantam fiduciam præbueret; qui non designatus sit discipulos suos vocare amicos, servulos suos vocare fratres, & ceteros.* Quemadmodum Christus suo mirabili testimonio clarificavit Patrem in hoc mundo, atque etiam in calis; ita testimonium illius quodammodo consummatur testimonio Sanctorum, quasi sit una passio Domini & servorum. *Id ne quis existimet parum religiosè dilectum, B. Paulus nobis patrocinatur, ita scribens: adimpleo ea, &c.* Et enumerato*

pro. 23. 1.

CAP. IV.

Pulchra Martyrii, ac Martyrum similitudo cum Eucharistico epulo, & sacrificio.

436 *Si* hoc caput antelapsi capit is appen-dix. Ut vero præictum argumentum roboretur, & illustretur, premo Salomonis verba illa ex Proverb. 23. 1. *Quando federas ut comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposta sunt ante faciem tuam: & statue cultrum in gutture tuo, si tamen habes in potestate animam tuam.* Etenim, missis ad hæc verba dissimilibus valde aliorum interpretationibus, de quibus copiosum habes locum apud nostrum Salazarium; illam magi facio, & satis arridet, quam à litterario rigore hanc abesse putaverim. Vide licet, moneri illos, qui Eucharistici Sacra-menti epulum, & sacrificium percepunt, ut hoc idem epulum, & sacrificium in se ipsum adumbrent, ac referant, non alia certe ratione, quam sanguinem ac vitam pro Christo generose effundentes. Ita fert Seniorum LXX. translatio, qui pro. *Statue cul-trum in gutture tuo, si tamen habes in potestate animam tuam, extulerunt: Injice manum tuam, sciens quod oportet te talia præparare; si tamen insatiabilis es. Rationis tru-tinae mandanda illa: sciens quod oportet te talia præparare.*

437 Et exaudi S. Augustin. tom. 9. tract. 84. in Joannem. *Quæ mensa est potens, nisi unde sumitur corpus, & sanguis ejus, qui animam suam posuit pro nobis?* Et quid ad eam sedere, nisi humiliter accedere? Et quid est considerare, & intelligere quæ apponuntur tibi, nisi dignè tantam gratiam cogitare? Et quid est sic mittere manum, ut scias quia talia te oportet præparare, nisi quia sicut Christus pro nobis animam suam posuit, sic & nos debemus animas pro fratribus ponere? Hoc est talia præparare; hoc Beati Martyres ardenti dilectione fecerunt. Similia habet S. Damus Petrus Damiani in Serm. de S. Columba, Virg. & Mart. Monet tamen S. Augustinus non hæc dici, quasi propteræ Domino Christo pares esse pessimus, si pro illo usque ad sanguinem martyrum duixerimus. Itaque similitudo exigunt, non æqualitas inter Eucharisticum epulum, & sacrificium,

atque

S. Augus.

S. Dam.

S. Augus.

120 Lib. II. de Martyrum dignitate

atque inter Martyrum perpessiones, & mortem; ut scilicet simili modo se condiant, ac temperent, quo Christus in Eucharistiae Sacramento semetipsum temperavit, ac condidit. Quod Martyres consequuntur non nisi per martyrium; à quo evadunt epulum splendidum, & gratum sacrificium pro Ecclesiæ nutrimento, & incremento. Ergo membratim explicò, & elucido similitudinem hanc. Primo de materia hujus Sacramenti agendum. Secundo de forma consecrationis. Tertio de modo, quo est Martyr constitutus. Quartò de fine hujus institutionis.

Materia.

438 Ucharistici Sacramenti materia est *panis*, & *vinum*: hæc eadem esse videtur martyrii (ut est lautissimum Ecclesiæ epulum) materia. Proinde S. Ignatius Martyr cum jam damnatus esset ad bestias (verba sunt S. Hieronym. in catalogo de Scripto. Ecclesiæ) ardore patienti, cùm rugientes arietes leones, ait, frumentum Christi sum, dentibus bestiarum molar, ut panis mundus invenerit. Et apud Eusebium lib. 3. Historia Eccles. cap. 30. generosè proclamat: *Ignis, Crux, bestiarum conflictationes, ossum disfractationes, concisiones membrorum, torius corporis, tanquam molita farinæ, attritiones in me coacercentur, ut Iesum Christum dumtaxat adipiscar.* Habes, Martyrem esse frumenti ad instar, molitæque farinæ, ex qua panis mundissimus efficitur.

S. Hiero.
Martyrum
corpora fru-
mentum &
panis.
Euseb.

Can. 1. 10. Nam pro vermiculatas argento, jure merito de Ecclesiæ Martyribus capiunt S. Ambros. Serm. 3. in Ps. 118. Philo Carpa. & alii in Cantica. Innam pro vermiculatas est Hebraicè necudor, à voce nycud, id est, punctum, stigma, macula diversi coloris: unde transferas: cum notis, maculis, punctis, stigmatibus, punctuationibus, cicatricibus. Atque ita etiam LXX. Interpretes, σηματον cum stigmatibus. Concipiendum est pro Ecclesiæ ornamento collare, seu catena, aut torque dives, elegans, artificiosus ex auro purissimo, in quo resplendent stigmata, seu cicatrices argenteæ, id est, cum sufflavo colore, ac purpureo: de quo alibi dicemus. Alii predicta verba effterunt; *Torques aureos faciemus tibi cum punctatis, seu incisis placentis, tortis, panibus:* quia vox Hebraea, & Chaldaea id significat; nec non panes comminutus, ut vertit Sanct. Hieronym. Josue 9. 5. imd crustulas panis, ut claret ex lib. 3. Regum cap. 14. 3. Quinta Editio transluit: *Cum punctulis milii instar, minutis, & albentibus.* Est autem milium genus frugis, ex quo panis fit præduleis, ut notat Plinius lib. 28. capit. decimo. Sanè Martyres sunt panes comminuti tunzionibus martyrii, & cruciatibus: vel etiam crustulae panes descozideratos; diversimode plagati; sed Deo & Ecclesiæ prædulces panes, placentæ, seu tortæ eximiae suavitatis. Itiusmodi panes videntur promitti apud Isaïa cap. 30. 20. *Dabit vobis Dominus panem arctum, & aquam brevem.* Hebraicè est: *panem angonis, seu tribulationis, & aquam angustie, vel oppressionis, uti vertunt LXX. hic: & Vulgatus 3. Regum ultimo v. 27. Versio*

Panis fig-
maticus,
communius

Isai. 30. 20.

Panis tribu-
tationis.

Hispanica antiqua Ferrariensis legit: *pan de estrechura, y aguas de aprieto.* Quæ tametsi de Evangelica doctrina endari soleant nos jubente Crucem ferre, pati ardua, & mori pro Christo; possunt tamen ad Martyres, illorumque perpessiones commodè transferri: qui certè panes arti funt, ob carnis cruciamenta, & tribulations: nec non aqua brevis ob angustias, & oppressiones usque ad sanguinem effusionem. Hac de causa tribulatio appellatur in sacra Scriptura *tritura à tribula, qua segetes tribulantur, & trituran- tur, ut grana excutiantur.* Vide Jerem. 51. 33. & Isaïæ 21. 10. *Tritura mea, & filia arca mee,* id est, frumentum, & grana trituratione in area excusa. Tales sunt Martyres, & tale martyrii opus. Unde S. Cyprianus Epist. 16. ad Martyres designatos, & in carcere constitutos: *Ipsi ut triticæ grana purgata, & frumenta preiosa jam purgati, & conditi, hospicium carceris horreum computatis.* Ecce materiam panis, quam suppeditant Martyres ad hoc martyrii epulum, seu sacrificium.

440 De materia vini loquitur S. Bernard. Ser. 65. in Cantica, ita præclarè: *Si vinea s. Berni animum flos opus, odor opinio est, fructus quid? Martyrium. Et verè fructus viis sanguis est Martyrum Martyris. Quidni mustum rubens probatum, sanguis vi- pretiosum, planè de vinea Sorec, torculari pas- num rubens generosum.* Accinit elegantissimè S. Cyprian. loco proximè memorato: *Nec deest au- tumno ad munera fungenda temporis gratia spiritualis: vindemia foris premitur, & pro- futura poculis in torcularibus uva calcatur. Vos de Domini vinea pinguis racemi, & jam maturis fructibus botri, pressore facularis in- festatione calcati, torculari vestrum carcere torque me sentitis.* Eò spectat illa Psalmorum inscriptio repetita; pro torcularibus. Ut enim S. August. ad Psal. 8. inscriptum, in finem *Martyria pro torcularibus*, scitè observat: *Solent acci- to ricularia.* S. Augus.

441 Adem esse videtur in martyrio, atque in Eucharistiae Sacramento, alia certè arque alia ratione: *Hoc est corpus meum: hic est sanguis meus.* Quò spectant Isaïæ verba cap. 26. 19. quæ (ut alibi dicemus) de martyribus debent enucleari; *Vivent mortui pus.* Et autem milium genus frugis, ex quo panis fit præduleis, ut notat Plinius lib. 28. capit. decimo. Sanè Martyres sunt panes comminuti tunzionibus martyrii, & cruciatibus: vel etiam crustulae panes descozideratos; diversimode plagati; sed Deo & Ecclesiæ prædulces panes, placentæ, seu tortæ eximiae suavitatis. Itiusmodi panes videntur promitti apud Isaïa cap. 30. 20. *Dabit vobis Dominus panem arctum, & aquam brevem.* Hebraicè est: *panem angonis, seu tribulationis, & aquam angustie, vel oppressionis, uti vertunt LXX. hic: & Vulgatus 3. Regum ultimo v. 27. Versio*

cum

Et Eminentia. Cap. IV.

121

cum illo corpus efficiunt quā simillimum. Eodem etiam sensu sanguis Martyrum, *Sanguis Christi* appellari debet. S. August. tom. 3. in Sententius, in 68. arbitratur, per san- guineum Christi sudorem in horto orantis præsignari Martyrum passiones, & fusum cruentum: *Orans cum sudore sanguineo Do- minus Jesus significabat de toto corpore, quod est Ecclesia, manaturas Martyrum passio- nes.* Certè adeò suum esse vult Martyrum cruentum, ut perinde sit sanguinem ab ipso profundi, atque ab ipsis profundendum, & è converso; possitque affirmare; *Hic est San- guis meus.* Et cur non? Cum Patres antea lapsi capite laudati autem, Christum in suis Martyribus pati, mori, sanguinem pro- fundere.

442 Jam ergo subinde expendere lubet, an eā formā taliter afficiantur Martyres, ut per illam consecrentur, & ab humanis ad divinos transeant. Ita rem evenire, palam sit ex litteris inspiratis, & Ecclesiæ Doctori- bus. Jacobus cap. 1. 4. loquens præfertur de Martyrum tolerantia ad finem usque per- severante: *Patientia opus perfectum habet, ut sitis perfetti, & integri, in nullo deficien- tes.* Pro habet Græcè est habeat, vel habet. Animat & roborat Jacobus multos il- lius ævi Christianos, qui initio ferventes, & fortes pertabant in primis persecutionum insultibus, sed illis quasi arietibus continuò iteratis pulsati, faugabantur, atque animo cadere solebant. Hos adhortatur, ut quod benè cœperunt, constanter perscant usque ad mortem, & martyrium. Sic enim per- fecti erunt: Græcè pro, perfecti, est selec- ti, eximii, summi, solidi, sancti, sacri, & consecrati: quasi hostiæ patientes, & pacifi- cae, consecratae per ipsum martyrium: *tau- na* enim vocabant hostias eximias, luctulentas, largiores, & fæciores: & *τελειωτας* vocaba- tur ipsa consummatio, consecratio, & Mart- tyrium, quo patientes, & Martyres Deo consecrantur, & immolantur. Unde S. Gre- gor. Nazianz. Martyres vocat *τελειωτας* & *επισκεπτον*, id est, Deo consecratos suo sanguine. Hinc & *τελειωτας* vocatur initatus sacris, Sacerdos. Sic etiam S. Paulus ad Hebr. 2. 10. Christum patientem appellat hostiam conse- cratam per suum martyrium, passionem, & mortem. *Decebat eum propter quem omnia,* qui multos filios in gloriam adduxerat, au- etorem salutis eorum per passionem consumma- re. Græcè, & Syriacè, per passiones, pon- tur; id est, per omnia cruciamenta, & mortem, quam subiit. Pro consummari, est Græ- ca vox *τελειωσαι*, id est, immolare, & propriè consecrare. Ac proinde S. Dionysius lib. de Eccles. Hierarch. crebro Sacramento vocat *τελειωσαι*, id est, consecrationes; quia verbis facris quasi formis conficiuntur, & conse- crantur. Et Christus Joann. 17. 19. aiebat: *Ego me ipsum pro eis sanctifico:* id est, offe- ro, immolo, consecro, tanquam hostiam. Consonant Ecclesiæ Patres, Nazianzenus memoratus; Cyprian. Epist. 81. Iterum ubi loquitur Scriptura de tormentis, quæ Mar- tyres Dei consecrant. Augustin. Ser. 3. de S. Laurent. *Tali incendio beata consecrata sunt viscera, non condemnata.* Genitilis adstipulatur Seneca lib. de Providentia cap. 2. *Mors illos consecrat; quorum exitum, & qui- timent, laudent.*

P. Ild. de Flores de Agone Martyr.

443 Subiecto, taliter affici haec Martyres *Martyres* consecra- *consecra-* *tur in Deos;* Id enim in primis fert vox *consecrare*, & *consecratio*, juxta Tulli mentem lib. 1. de natura Deorum: *Bellum nullam, nisi ob ali- quam utilitatem, quam ex ea caperent, conse- crasse, irridentur Aegyptii.* Ubi consecrassæ, est in Deorum numerum retulisse, ut sentiunt Interpretes. Ea propter à S. Gregor. Orat. 25. de fidelibus divexatis pro Christo, appellantur Martyres, *Viictima viae, ho- locausa ratione prædicta, sacrificia perfecta,* Dii denique Trinitatis adorata beneficio. Quasi per martyrium quidquid in Martyribus humanum erat abradatur, & divini efficiantur. Sic Petrus Acto. 12. 18. dum car- res, & vincula pro Christo subiit, conversus dicitur per metamorphosim quandam in ali- quod Numen: *Facta autem die, erat non parva turbatio inter milites, quid nam fac- tum esset de Petro.* Ex textu Græco vertas: *quid tandem Petrus factus esset.* Ubi Cajetanus post Erafum: *an conversus fuisset in aliud Numen.* Sanè illum labores pro Christo suscepit & consecraverat, & in divinum converterant. Sic etiam Isaïas cap. 6. dum videt Christum Crucis suffixum, Seraphi- nos, id est, Martyres, ignitos: dum ipse ignito carbone inflammatur, & quasi Va- tes, & Martyr initiat; dum Martyrii sym- bolum accipit, calculum videlicet, seu adamantem; dum tantopere roboratus se offert Deo ex liberali, & alaci magnanimitate ad rem prædicationis tam ardua, etiam *Origenes* *perfecta* se properea discedunt (ut loqui- tur Origenes in Epist. ad Roman. 10.) in Numen aliquod videtur transiisse, & inter divinas Triadis Personas adnumeratus. Id sonant illa verba: *Ecce ego mitte me.* S. Basili. in cap. Isaïæ 6. transtulit: *Sed erim di- cens: ecce sum ego; fiduciâ jam fretus, quasi parriceps illius essentia, se ipsum adnumerat his qui in consortium venerant illius effi- cacia.* Dicta hæc sunt cum intuitu ad illud proprium Dei nomen Exod. 3. 14. *Ego sum qui sum, id est, verè existens Deus, ei- ficitia pelagus immensus, & interminum, im- mutabilis, constans, & stabilis.* Planè effi- cacia hujus mirabilis, & peculiaria ratione participe Martyres Ecclesiæ, dum adverba in fidei causa subeunt, quibus veluti conse- crantur, & convertuntur in divinos: imò Chri- sti configurantur, & quasi Christi quida- m sunt illi. *τελειωσαι* vocabatur ipsa consummatio, consecratio, & Mart- tyrium, quo patientes, & Martyres Deo consecrantur, & immolantur. Unde S. Gre- gor. Nazianz. Martyres vocat *τελειωτας* & *επισκεπτον*, id est, Deo consecratos suo sanguine. Hinc & *τελειωτας* vocatur initatus sacris, Sacerdos. Sic etiam S. Paulus ad Hebr. 2. 10. Christum patientem appellat hostiam conse- cratam per suum martyrium, passionem, & mortem. *Decebat eum propter quem omnia,* qui multos filios in gloriam adduxerat, au- etorem salutis eorum per passionem consumma- re. Græcè, & Syriacè, per passiones, pon- tur; id est, per omnia cruciamenta, & mortem, quam subiit. Pro consummari, est Græ- ca vox *τελειωσαι*, id est, immolare, & propriè consecrare. Ac proinde S. Dionysius lib. de Eccles. Hierarch. crebro Sacramento vocat *τελειωσαι*, id est, consecrationes; quia verbis facris quasi formis conficiuntur, & conse- crantur. Et Christus Joann. 17. 19. aiebat: *Ego me ipsum pro eis sanctifico:* id est, offe- ro, immolo, consecro, tanquam hostiam. Consonant Ecclesiæ Patres, Nazianzenus memoratus; Cyprian. Epist. 81. Iterum ubi loquitur Scriptura de tormentis, quæ Mar- tyres Dei consecrant. Augustin. Ser. 3. de S. Laurent. *Tali incendio beata consecrata sunt viscera, non condemnata.* Genitilis adstipulatur Seneca lib. de Providentia cap. 2. *Mors illos consecrat; quorum exitum, & qui- timent, laudent.*

Martyres sunt Christi quida- m.

S. Chrysost.

444 Christus in almo Eucharistiae Sacra- mento semetipsum ita temperavit, us

L